

JAKOSTNÍ SLADOVNICKÉ JEČMENY ZE SELGENU

Jan KUČERA

Selgen a.s.

Selgen a.s. nabízí pěstitelům sladovnického ječmene odrůdu Sebastian a připravuje pro ně další sladovnický ječmen Aksamit.

SEBASTIAN

Odrůda sladovnického jarního ječmene Sebastian byla v České republice registrována v roce 2005. Byla vyšlechtěna ve firmě Sejet Planteforaedling (Dánsko), výhradní zastoupení v ČR má Selgen, a.s.. Sebastian již byl registrován také v Německu, Francii, Dánsku, Velké Británii, Polsku a Litvě, je zkoušen v oficiálních pokusech v celé řadě dalších zemí s předpokladem registrace.

Sebastian je vysoce jakostní, velmi výnosná, krátkostébelná, polopozdní sladovnická odrůda, vhodná do všech oblastí pěstování ječmene v ČR. Vynikající sladovnická jakost a dobré hospodářské vlastnosti jsou důvodem, že o tuto odrůdu mají zájem sladovny a pivovary. Ačkoliv je Sebastian nová odrůda, v rozsahu množitelských ploch se již zařadil na druhé místo (14,05% v roce 2006).

Výnosy zrna

Sebastian byl zkoušen v pokusech ÚKZÚZ v letech 2003 – 2006 na mnoha lokalitách ve všech výrobních oblastech. V kukuřičné výrobní oblasti dosáhl průměrného výnosu $6,39 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1}$, což je 103,8% průměru kontrolních odrůd, v oblasti řepařské $7,67 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1}$ (103,3%), v oblasti obilnářské $6,65 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1}$ (105,0%) a v oblasti bramborářské $6,07 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1}$ (108,6%). Z uvedených výsledků je zřejmé, že odrůda Sebastian nalezne uplatnění ve všech oblastech pěstování jarního ječmene (*Obr. 1*).

Agromické a hospodářské vlastnosti

Sebastian je odrůda krátkostébelná, přibližně o 8 – 10 cm kratší než kontrolní odrůdy, středně odolná proti poléhání, středně odolná až odolná proti lámání stébel. Ačkoliv se v době metání příliš neliší od ostatních odrůd, plně zralosti dosahuje o 1 až 2 dny později, jedná se tedy o odrůdu polopozdní. Sebastian velmi dobře odnožuje a je schopen vytvořit velké množství klasů na jednotku plochy, což je jedna z důležitých složek výnosu. Zrno je středně velké, se slámově žlutou, jemně zvrásněnou pluchou, výtěžnost předního zrna je středně vysoká až vysoká (*Tab. 1*).

Odolnost proti chorobám

Proti důležitým chorobám vykazuje Sebastian střední až velmi dobrou rezistenci (*Tab. 2*). Odolnost

proti padlí travnímu má tato odrůda střední, proti rzi ječné dobrou až velmi dobrou. Proti komplexu hnědých skvrnitostí a proti rynchosporiové skvrnitosti je Sebastian středně rezistentní, odolnost proti nespecifickým listovým skvrnitostem je velmi dobrá. Z hlediska možného výskytu mykotoxinů v zrna a sladu je významná dobrá odolnost proti napadení klasů fusariosou.

Výsledky pokusů s různou úrovní chemické ochrany proti houbovým chorobám v rámci pokusů ÚKZÚZ ukazují, že Sebastian reaguje na fungicidní ošetření výrazným zvýšením výnosu, v průměru let 2003 – 2006 byl výnos v porovnání s neošetřenou variantou v kukuřičné oblasti 104,4%, v řepařské oblasti 105,6%, v obilnářské oblasti 111,3% a v bramborářské oblasti 111,8%.

Sladovnická jakost

V odrůdě Sebastian se podařilo úspěšně zkombinovat vysoký výnos zrna, dobré hospodářské vlastnosti a vynikající sladovnickou jakost.

Obsah dusíkatých látek v zrna ječmene je v optimálních mezích pro tento znak (10,4%). Extrakt sladu je jeden z nejdůležitějších parametrů kvality, Sebastian dosáhl vynikající hodnoty 83,1%. Rovněž relativní extrakt při 45°C (39,7%) a Kolbachovo číslo (44,7) jsou na optimální úrovni, diastatická mohutnost je vysoká (413 jWK). Dalším velmi důležitým znakem je dosažitelný stupeň prokvašení, který je výrazně nadprůměrný (82,5%). Friabilita (křehkost) sladu má velmi dobrou úroveň (84%) a obsah beta-glukanů ve sladině má příznivou nízkou hladinu ($140 \text{ mg}\cdot\text{l}^{-1}$). Souhrnné vyhodnocení sladovnické jakosti z těchto parametrů potom dává výbornou hodnotu USJ 8.0 bodů (*Tab. 3*).

Agrotechnická doporučení

Sebastian je intenzivní odrůda schopná při dodržení zásad správné agrotechniky poskytnout vysoké výnosy kvalitního zrna ve všech oblastech pěstování sladovnického ječmene. Vzhledem k velmi dobré odnožovací schopnosti je možno snížit výsevek asi o 0,5 mil. klíčivých zrn na hektar. Sebastian výrazně reaguje na fungicidní ošetření porostů, zejména v letech se silným infekčním tlakem chorob.

Tab. 1 Sebastian - vegetační údaje a zrno (ÚKZÚZ 2002 - 2005)

	Délka cm	Poléhání 9 - 1	Metání dny a)	Zralost dny a)	Lámání stébla b) 9 - 1	Porůstání b) 9 - 1	HTZ g	>2,5 mm %
SEBASTIAN	65	7,0	69	119	7,7	8,0	47	87
Heris	73	7,0	70	118	7,8	7,4	48	85
Malz	74	5,0	71	118	6,9	7,2	46	87
Prestige	72	7,0	68	116	6,2	5,7	49	87
Tolar	75	6,0	70	118	7,0	7,1	47	84

Bodyvé hodnocení: 9 - nejlepší, 1 – nejhorší; a) počet dnů od zasetí; b) rok 2006

Tab. 2 Sebastian - choroby (ÚKZÚZ 2002 - 2005)

	Padlí travní 9 - 1	Rez ječná 9 - 1	Komplex hně- dých skvrnitostí 9 - 1	Ryncho-sporiová skvrnitost 9 - 1	Fuzariozy klasu ^a 9 - 1
SEBASTIAN	5,2	7,1	6,1	6,4	7,0
Heris	8,9	7,1	6,3	7,3	7,1
Malz	5,2	6,2	6,0	6,9	6,1
Prestige	8,9	5,4	2,9	6,4	6,7
Tolar	4,4	6,3	6,1	7,4	6,8

AKSAMIT

Sladovnický ječmen Aksamit byl pod označením SG-S 285 hodnocen v registračních zkouškách ÚKZÚZ v letech 2004 – 2006 a vzhledem k dobrým výsledkům je předpoklad, že bude na jaře 2007 registrován.

Aksamit je středně raný ječmen s vysokými výnosy zrna ve všech výrobních oblastech. Vyznačuje se vysokou odolností zejména proti padlí travnímu a proti rynchosporiové skvrnitosti, dobrou výtěžností předního zrna a sladovnickou jakostí vhodnou pro výrobu piva českého typu.

Výnosy zrna

Výnosy zrna ječmene Aksamit byly ve všech výrobních oblastech na vysoké úrovni (Tab. 4). Tříleté průměry výnosů Aksamitu byly v kukuřičné oblasti 9,95 t.ha⁻¹, tj. 107,3% průměru kontrolních odrůd, v řepařské a obilnářské oblasti 7,66 t.ha⁻¹ (103,8%), v bramborářské a píninářské oblasti 6,54 t.ha⁻¹ (107,3%).

Agronomické a hospodářské vlastnosti

Délkou stébla se neliší od kontrolních odrůd, má střední odolnost proti poléhání a lámání stébla, podle délky vegetační doby patří mezi středně rané odrůdy, má dobrou odolnost proti porůstání. Zrno je středně velké, výtěžnost předního zrna je dobrá (Tab. 5).

Odolnost proti chorobám

Aksamit je plně odolný proti padlí travnímu, jeho rezistence je dána přítomností genu *mlo*. Proti rzi

ječné a komplexu hnědých skvrnitostí má Aksamit střední odolnost, proti rynchosporiové skvrnitosti odolnost velmi dobrou a proti fuzariozám klasu střední až středně dobrou.

Sladovnická jakost

Komise pro hodnocení kvality odrůd sladovnického ječmene, složená ze zástupců firem Sladovny Soufflet ČR, a.s., Plzeňský Prazdroj, a.s. a Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského, a.s. na základě výsledků analytického stanovení parametrů sladovnické jakosti zařadila Aksamit mezi odrůdy vhodné pro výrobu piva českého typu. Slad vyrobený ze zrna ječmene Aksamit má vysoký obsah extraktu (82,9%), relativní extrakt a Kolbachovo číslo mají nižší hodnoty, výhodné právě pro výrobu piva českého typu. Ukazatel sladovnické jakosti má hodnotu 3,4 bodů, což je u sladů vhodných pro výrobu piva českého typu dáno odlišnými požadavky na jednotlivé parametry (viz. odrůda Tolar, která je pro výrobu piva českého typu používána v současnosti) (Tab. 6)

Agrotechnická doporučení

Aksamit nemá specifické požadavky na agrotechniku. Proti padlí travnímu není nutné aplikovat fungicidy, ostatní choroby je zapotřebí sledovat a v případě nebezpečí jejich rozšíření je chemické ošetření žádoucí. V průměru let 2004 – 2006 byl výnos ošetřené varianty na 104% varianty neošetřené. Přehoustlé porosty, u kterých je nebezpečí polehnutí, doporučujeme ošetřit morforegulatory.

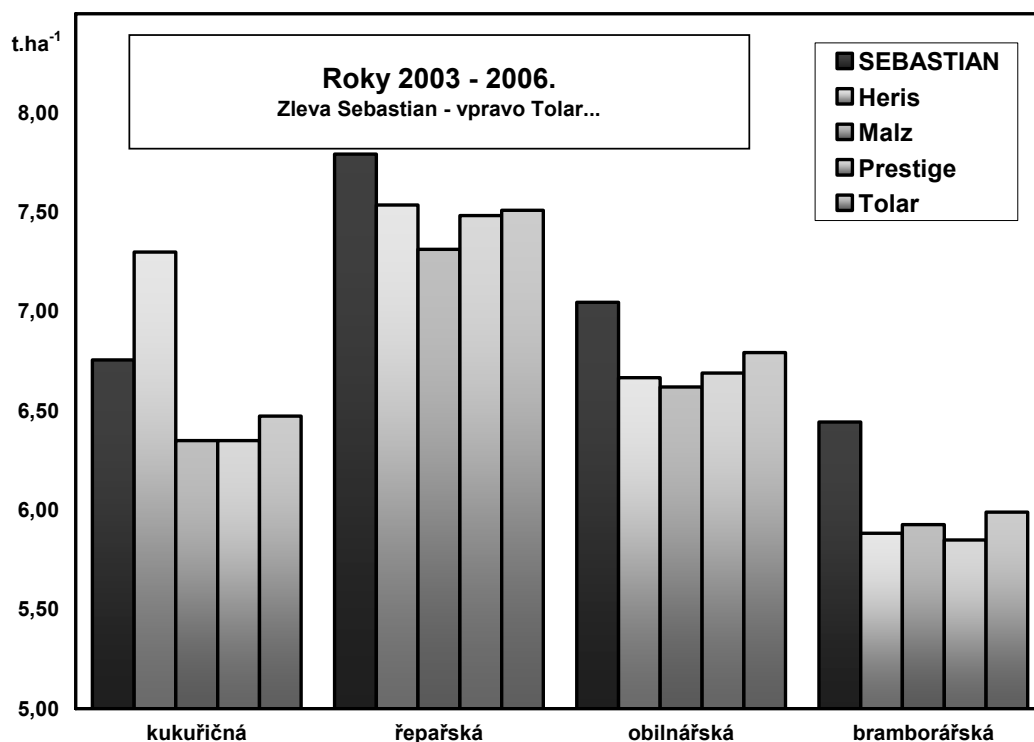
Tab. 4 Aksamit - vegetační údaje a zrno (ÚKZÚZ 2004 - 2006)

	Délka cm	Poléhání 9 - 1	Metání dny a	Zralost dny a	Lámání stébla 9 - 1	Porůstání 9 - 1	HTZ g	>2,5 mm %
AKSAMIT	78	6,7	68	112	6,2	7,8	46	90
Heris	77	6,9	68	113	7,4	7,4	49	91
Malz	79	6,1	68	113	6,6	7,2	46	92
Prestige	75	6,9	66	111	6,5	5,7	50	92
Tolar	80	6,6	68	113	7,3	7,1	48	87

Bodové hodnocení: 9 - nejlepší, 1 – nejhorší; a) počet dnů od zasetí

Tab. 5 Aksamit - choroby (ÚKZÚZ 2004 - 2006)

	Padlí travní 9 - 1	Rez ječná 9 - 1	Komplex hně- dých skvrnitostí 9 - 1	Ryncho-sporiová skvrnitost 9 - 1	Fuzariozy klasu 9 - 1
AKSAMIT	8,8	6,5	5,2	8,1	6,9
Heris	8,7	7,7	6,3	7,4	7,1
Malz	5,9	6,8	6,2	6,7	6,1
Prestige	8,7	7,0	3,5	7,0	6,7
Tolar	5,7	7,2	6,4	7,2	6,8

Kontaktní adresa

Ing. Jan Kučera, Stupice 24, 250 84 Sibřina, tel. 281 091 441, selgen@selgen.cz, www.selgen.cz